

Szászpataki Róbert

Szűz Mária jegyese

Pedig a Rofsics Józska tényleg egy igazi úriember volt. Volt neki olyan széles karimájú kalapja, amilyen senki másnak a faluban. Meg hosszú ballonja is volt, aminek a gallérját is föl szokta hajtani, de csak ha rossz volt az idő. Mondjuk, ha fújt a szél, vagy még esett is ráadásul. Meg még sálat is hordott, de selyemből ám. Így szokott menni a templomba minden vasárnap pontban félkilenckor szépen kiöltözve, hogy időben odaérjen. Mindig sietett, mert ő akart lenni az első. Kulcsa is volt a sekrestyéhez, amit az Esperestől kapott, mert az Esperes megbízott a Józskában. Mert ő szokta meggyújtani a gyertyákat az oltáron. A Rihulákné ilyenkor mindig a kertjében kapirgált, mert szerette tudni, miben mennek a misére az emberek. Ilyenkor azt szokta mondani a Józskának, hogy akkor mész, Józskám, mész. Mire a Józska mindig azt felelte, hogy menni kell keresztanyám, mert az Úr nem várhat. Így mondta, hogy az Úr, mert a Józska az tényleg egy úriember volt. Igazából inkább csak nem szerette, ha a Csökött Pista fia, a Lacika ért oda előbb. Amúgy nem volt baja a cigányokkal, de mégiscsak jobb, ha ő gyűjti meg azokat a gyertyákat az oltáron, úgy gondolta. Szerencsére a szentleckét nem olvastatta fel az Esperes a Csökött Pista fiával, a Lacikával, mert süket volt szegény. Volt neki hallókészüléke a fülében, és az mégiscsak hogy néz már ki, hogy hallókészülékes olvassa fel a szentleckét. Pedig a Lacika papnak készült, járt is szemináriumba, hogy pap legyen, vagy inkább papsegéd. A Józska akkor se nagyon szerette, hogy a Lacika gyűjti meg a nagy gyertyákat. Mert jó, mondjuk, az áldoztatásnál tarthatta a tálcát, meg a csengőt is rázhatta az úrfelmutatáskor. Igaz, voltak, akik nem örültek, hogy a Lacika tartja a kis ezüstözött tálcát a szájuk elé, mert mégiscsak cigánygyerek volt a Lacika. Meg attól félték, hogy majd a temetésükön is a cigánygyerek fog ministrálni, mert őket ne temesse el egy cigánygyerek azért. De az Esperes azt mondta, hogy az Úr előtt nincsen cigány meg nem cigány.

A Julika néni be is hívta magához a Lacikát a szeretetvendégségre, hogy az Úrnak tetszön cselekedjen. Ezt már ő mondta így, hogy az Úrnak tetszön. Volt sütemény meg parizeres szendvics, azt se tudta a Lacika, hogy hová nézzen, de nem volt azért mohó, csak szerényen eszegetett. Mert megmondta neki az anyja, hogy ne fogadjon el semmit, vagy legföljebb csak egy kis süteményt, nehogy azt gondolják, hogy zabálni ment oda, mert cigány, és nekik nem telik parizeres szendvicsre. Nem is evett szendvicset a Lacika, csak zserbót, de azt is csak úgy, mint aki nem akarja megsérteni a Julika nénit. Pedig nem is szerette a cukros diót. Elégedett is volt a viselkedésével Julika néni. Azt mondta mindenkinek, hogy tisztelettudó fiatalember lesz a Lacikából. Így amikor például azt a csudálatos betlehemet építették a Julika néni előszobájában, akkor is meghívta a Lacikát, hogy segítsen a Kisjézust felöltöztetni szép pólyába. Mert élethű betlehem volt a Julika néni előszobájában. Egy szép kis műanyag baba volt a Kisjézus, amit még egyszer a Julika néni édesapja hozott a Julika néninek, amikor az még kislány volt, a búcsúból. Azt öltöztethette föl a Lacika, ami nagy megtiszteltetés volt, mert a betlehem építésében a Julika néni előszobájában azért nem mindenki vehetett részt. Ott van például a Józska, azt se hívta meg a Julika néni, mert nem kell annak mindenhol ott lennie. Rendes, segítőkész gyereket ismertek meg a Lacikában, így mondta az Esperesnek a Julika néni, hiába volt cigánygyerek.

Csak hát az a nagyothalló készülék, az ne lett volna. Mert a Lacika nem nagyon hallotta a saját hangját, és inkább csak visított, mint énekelt. Igazság szerint olyan hamis volt a hangja, hogy az Esperes időnként rápisszegett, hogy csöndesebben inkább, mert hallókészüléke volt neki, azért. Ilyenkor visszasírták mindannyian a szegény Kács Zolit, mert az aztán olyan csudálatosan énekelt, hogy mindenki megkönnyezte a Zolit. Meg hangosan olvasni sem nagyon tudott a Lacika, egy kicsit nyökögött, meg el-elakadt egy-egy nehezebb szónál, mint mondjuk az olyanok, mint „mustármag” vagy például hogy „megvigasztaltatnak”.

Így lett, hogy inkább a Józska olvasta föl a szentleckét vasárnaponként a nagymisén. Szépen zengett a hangja, amikor a Józska kieresztette, szerették is hallgatni az asszonyok. Mondták is neki, hogy kár, hogy nem lett pap a Józskából, ha már úgysem nősült meg. Jó helye lett volna papnak, meg nem kellett volna olyan korán kelni minden nap, hogy elérje a négy negyvenes vonatot, hogy beérjen a munkába. De a Józska azt mondta, hogy szeret ő kalauz lenni, mert például ingyen utazik a vonaton, meg hát nem is elég művelt ő papnak. Annak annyit kell tanulnia, tudja keresztanyám, szokta mondani a Józska, hogy ő biztos megzavarodott volna. Igaz, hogy megtanulta a menetrendet az egész megyében, kívülről fújja, melyik vonat mikor indul, mikor érkezik, de hát az a latin mégiscsak kemény dió volna. Így mondta, hogy kemény dió, mert azért olvasott ezt-azt a Józska, habár csak kalauz volt.

Mert hát a Józska vasútnál dolgozott, nem is akármilyen beosztásban. Azt beszélük, munka mellett letette az érettségit is. Előbb csak egyszerű kalauz volt, de aztán, hogy letette az érettségit, ő lett a kalauzok főnöke. Ő mondta meg, hogy melyik kalauz melyik vonatra szálljon. Nehéz munkája volt a Józskának, mert ha ne adj' isten összekeverné a dolgokat, hát abból nagy baj lehetett volna. Mert akkor mondjuk úgy ment volna el a pesti vonat, hogy senki se ellenőrzi a jegyeket, és akkor kár érte volna a népgazdaságot.

De a Józska soha nem kevert össze semmit, mert mindig odafigyelt a munkájára. Jó munkaerő volt, jutalmat is kapott a jubileumra, abból vette a hasított bőr kabátját, meg hozzá egy új, barna kalapot, hogy csodájára jártak az öregasszonyok. Büszke is volt rá a Józska, minden évben alig várta, hogy hideg legyen, hogy fölvehesse a kabátot, meg hozzá a kalapot. Akkor szerette a legjobban, ha fagyott, mert akkor csak úgy ropogott rajta a keményre fagyott hasított bőr. Mert olyankor mindenki hallotta, hogy az Rofsics Józska megy a misére. Órát lehetett volna hozzá igazítani, annyira egy pontos ember volt a Józska. Mert hát a vasútnál dolgozott.

A Titi szerint azért volt annyira szentes ember a Józska, mert félt a pinától. Ezt akkor mondta, ha szóba került, hogy miért nincs a Józskának felesége, vagy valami. Mert félt, hogy megharapja, tette hozzá röhögve, mert az vicces, hogy a pina harap. Mondjuk, tényleg, sose látták nővel, annyira szentes ember volt a Józska. Áldozás után mindig sokáig térdelt a Szűz Mária szobor előtt, behunyt szemmel, ájtatosan. Ő a jegyese, azt mondta, a Szűz Mária. Ami azért volt furcsa, mert a Szűz Máriának mégiscsak volt férje. A Józskának meg se kutyája, se macskája. Meg hát mégis hogyan lehetne a jegyese a Józskának a Szűzanya?

Aztán azon a nagy télen, amikor még a falu végi patak is befagyott, egyszer csak elmaradt a miséről a Józska. Először azt hitték, hogy beteg, mert nem hallották ropogni a hasított bőr kabátot a fagyban vasárnap reggel. De még karácsonykor se, mert nem ment az éjféli misére se a Józska, aztán meg húsvétkor se. Semmikor. Pedig ilyenkor még az úri cigány is ott szokott lenni a sok gyerekével, és papírpénzt dugott a perselybe, hogy alig fért bele.

Az Esperes azt mondta, ő már nem foglalkozik többet a Józskával. Lemondott róla, úgy mondta. Elment hozzá, hogy mi van vele, de a Józska be se engedte a házba. Csak a kiskapuból mondta, hogy menjen innen a piczába, de így ám, otrombán ordítózva. Mintha az Esperes tehetne bármiről is. Hogy őt ne esse tovább azzal, hogy így a szeplőtelen fogantatás, meg úgy a tisztaságos Szűzanya. Úgyhogy az Esperes lemondott a Józskáról, mert eladta az a lelkét az ördögnek. Mert a Józska inni kezdett. Igen sokat ivott. Otthonra is megvette a pálinkát meg a bort is. Az öreg Kukucsától szokta hordani, mert az jó áron adta, meg lehetett egy-egy féldecit, vagy fröccsöt pluszba is inni. Csak úgy ingyen. Aztán beletette a reklámszatyorba, úgy vitte haza. Hogy ne lássák, mit visz, pedig mindenki tudta úgylis. De sokat járt a kocsmába is, főleg a Fényesbe, mert az volt hozzá a legközelebb. De nem is csak ivott, mert az még csak hagyján, hiszen mindenki iszik. De nagyon csúnyán káromkodott is a Józska. Mocskos egy szája lett neki. Mindig a kurva istent szidta, meg ilyeneket.

Rondább lett a szája, mint a Havanyiknak, pedig az is mindig az isten faszával volt teli. Ezt is a Titi mondta, mert az vicces, hogy azzal van teli, hogy mondja is, meg teli is van vele. Mondták is a Józskának, hogy vigyázzon, mert a végén még úgy jár, mint a Havanyik Gyurka, aki hiába volt jó gyerek, mégis elvágta neki a torkát. Nem úgy vágta el, hogy késsel, mert erős gyerek volt a Gyurka, senki nem merte volna bántani. Hanem az orvosok vágta el, mert beleköltözött a rák a torkába neki. Aztán meg lukat hagytak a gigáján, hogy azon vegyen levegőt. Még a cigarettafüstöt is ki tudta ott fűjni, ha olyan kedve volt. Azt is megcsinálta egy-egy felesért, hogy oda dugta bele a cigarettát, és úgy szívta el. Az vicces volt nagyon, neveltünk mind. Hiányzott a Havanyik Gyurka, amikor aztán mégis meghalt, pedig már úgy látszott, hogy kivágták a rákot a torkából az orvosok. De hát néha az orvosok is tévednek. Szóval a Havanyik se nagyon tudott aztán káromkodni, hogy elvágta a torkát. Pedig volt neki egy olyan mikrofonféléje, azt tartotta a lukhoz, úgy beszélt, mintha robot volna. Ekkor már nem nagyon káromkodott a Gyurka, meg beszélni se nagyon szeretett, inkább csak mutogatott, vagy ült csendben a fröccse mellett. Szerintem biztos megbánta a Gyurka, hogy annyit szidta az istent, meg a szenteket. Mert a hangjával fizetett érte, hogy elvette az isten, mert minek szidta annyit, mintha elszámolni valója lett volna vele.

Na, mondták a Rofsics Józskának is, hogy úgy jár, mint a szegény Havanyik Gyurka, ha ennyire mocskos a szája. De a Józskát ekkor már semmi nem érdekelt, csak az az ital. Azt mondta, hogy a Szűz Mária se volt szűz, hiszen testvérei is voltak a Jézusnak. Csak a papok találták ki az egészet. Egyáltalán hogyan lehet olyat mondani, hogy valaki úgy szül, hogy mégis szűz marad. Hát nyilván szétszakad neki mindene ott alul, mert a gyerek feje nagyobb, mint

a nőknek a lába köze. Például a szegény Kács Zolit is úgy kellett kivágni az anyja hasából, mert nem fért volna ki, amilyen kövér volt már akkor is. Akkor meg miről beszélünk.

Meg a szeplőtelen fogantatást is a papok találták ki, hogy etessék az embereket a tisztaságos Szűzanyával meg mindennel. Azért, hogy az emberek ne akarjanak baszni, mert a papoknak se szabad. Irigylük a pinát. Pedig a papok is basznak, ezt mindenki tudja, csak nem beszélnek róla. Hát mi volt az, amikor ott fürdött az öreg Vacza plébános is a kiugrott apácaival a bádóg kádban. És akkor rájuk nyitott a szakácsné, a bicegős Terike. Csak sikoltozott utána a Terike, alig bírta a Vacza atya lenyugtatni, hogy csak megmosta a hátát az apáca. Semmi több nem történt, higgye el, Terike. Nem tudni, hogy elhitte-e a bicegős Terike, vagy sem, de az biztos, hogy utána otthagya a plébániát, és inkább a tészkonyhán dolgozott. És akkor már elmondta, hogy miket talált a papokban a Teri az apáca után. Hogy véres vattát meg foltos bugyogót. Mert azért az apácák is csak nők. Meg azt mondta, hogy a Vaczának több gyereke is van a faluban, ő mindegyiket ismeri. Meg tudná mutatni, hogy melyik az az. És ha ő egyszer kinyitja a száját, akkor itt kő kövön nem marad. Mert milyen ember az, aki gyereket csinál egy nőnek, aztán meg nem gondoskodik róla. Még ha pap is. Csak a pöcsit dugja be mindenhová, ahová csak lehet. Nekünk meg azzal jönnek a papok, hogy így a szüzesség, meg úgy az ártatlanság. Hogy a tisztaságos Szűzanyának úgy lett gyereke, hogy férfit nem ismert, mintha ennek értelme volna. Na, persze. Most már bánja a Józska, hogy nem baszta meg a presszós Marit, amikor egyszer bement hozzá egy kicsikét elbeszélgetni. Mert arra lakott a Mari is, mint a Józska, és néha jó volt csak úgy egy kicsikét elbeszélgetni valakivel. De aztán egyszer a Mari műszak után bement a Józska házába, mert hát agglegény volt a Józska, ő meg elvált, meg már olyan szépen el is beszélgettek. Mért ne akart volna valamit. Csak úgy ingyért, mer azért nem volt egy kurva a presszós Mari, ezt senki se mondhatja róla. Az is igaz, hogy ez még azelőtt volt, hogy a berakó Jenő megbabonázta volna a Marit. A Marinak is jobb lett volna, ha akkor megbassza a Józska, mert ő szebben bánt volna vele, mint a Jenő, az biztos. Mert ő tud tisztelettel bánni a nőekkel, mert mégiscsak egy úriember a Józska. De akkor azt mondta Marinak, hogy neki a Szűzanya a jegyese, és őt nem csálhatja meg. Mert szeplőtlenül fogant meg a tisztaságos méhében az Úr Krisztus, és ez az emberek reménye. Nem nagyon értette a Mari, hogy mit mond a Józska, csak elszomorodott, hogy nem kell a Józskának. Biztos, mert nem tetszik neki. Pedig ő egy tiszta asszony, van fürdőszobája fatüzelésű bojlerrel, meg minden. Nem érti, mért beszél neki így Józska, mintha ő piszkos lenne. És azt mondta, de azért nem haragudott a Mari, hogy hülye a Józska, és majd megbánja ezt a nagy szenteskedést. És igaza lett a presszós Marinak, mert tényleg megbánta a Józska, de azért az is igaz, hogy a Mari jobban megbánta, hogy összeállt a berakó Jenővel. Az egyszer biztos.

Meg még mást is mondott a Józska, igaz, csak egyszer, de tényleg csak egyetlen egyszer. És az is igaz, hogy akkor már nagyon részeg volt, és csak úgy potyogtak a könnyei. Sírt, mint egy gyerek. Taknya-nyála egybefolyt neki. Ilyennek még soha nem látta senki a Józskát. Meg is ijedtek tőle, ahogy körülállták, de csak egy kicsit léptek tőle hátrébb, mert azért szerették hallgatni, hogy mit mond a Józska. És akkor azt mondta a Józska, biztosan tudja, hogy nincsen isten, mert ő megkóstolta az oltáriszentséget, az igazit, ami a szentségtartóba van elzárva. Mert jó, mondjuk, az áldozáskor is evett már ostyát sokszor, de az nem ugyanaz. Mert csak az változik át, amit a pap vesz a szájába. Az nem, amit a hívek kapnak, az csak olyan emlékeztető, hogy ezt cselekedjék az ő emlékezetére. Ezt szépen mondta a Józska, mert azért volt neki műveltsége, ha ivott is. Az eleve sokkal kisebb is például. És azt is tudta a Józska, hogy azt a sekrestyében tartja az Esperes, az üveges szekrényben a szentképek mellett. A Rozika néni egy időben rá is járt takarítás közben, ezért kulcsra kellett zárni az ostyát. Mindig meg kellett számolni, hogy hányan áldoznak, mert csak annyit rendelt az Esperes az ostyaellátóból. Aztán volt, hogy nem lett elég, mondjuk nagyobb ünnepeken. Egyszer például éppen az úri cigánynak nem jutott, mert a sor végére állt. Akkor az Esperes nem tudott mit csinálni. Az úri cigány meg ment panasza az egyházkerületbe, hogy ő nem áldozhatott, biztos azért, mert cigány. Azt is mondta az úri cigány, hogy pedig ő sok pénzt szokott a Szent Antalnak adni, akkor neki is jár az ostya, hiába cigány. Pedig csak kevesebb volt az ostya. Na, akkor jöttek rá, hogy valaki rájár a sekrestyében, azért nincsen elég ostya.

Így aztán mindig is izgatta a Józskát, hogy milyen az íze az igazinak, ami tényleg a Krisztus testévé változik. Egyszer aztán, amikor nem volt ott az Esperes, elvette a kulcsot a sekrestyéből, és kinyitotta az oltárszekrényt.

Tisztán emlékszik arra a napra, azt mondja, sose felejt el. Előtte még térdet hajtott az oltár előtt, ahogy kell, de utána már nem, amikor visszazárta. Mert azt mondta a Józska, hogy akkor lett világos neki, hogy nincsen benne a Krisztus teste. Ebben sem. Semmi hús, csak sima ostya. Mit mondjon a Józska, hát olyasmi, mint a nápolyi, csak

föltapad az ember szájpadrására. Hogy a nyelvével se tudja az ember lepiszkálni. Mert nagyon vékony, meg íze sincs neki. Semmi íze sincs. Meg hogy a bor is csak sima bor, semmi vér, mert akkor már azt is megkóstolta egyúttal. Az Esperes is azt szokta inni, amikor nem látja senki. Ő tudja, mert szokta érezni a leheletén, amikor rásegítette az ünnepi miseruhát, amit hátul is meg kell kötni. Csak nem akarta mondani senkinek. Mert minek mondta volna. Az Esperes attól még jó ember volt, hogy ivott.

De most már tudja, hogy hülyeség az egész, ő olvasott egy könyvben is erről az egészről. Hogy a Mária szüzességét is csak rosszul fordították, hogy az nem is azt jelenti, meg minden. Mert egy időben a Józska igen sokat olvasott. Mondta is neki a keresztanyja, hogy nem lesz ennek jó vége, Józska, mert tisztára belebolondulsz abba a sok könyvbe. De hiába beszélt neki, most meg itt van tessék, iszik meg káromkodik, mint a kocsis.

Pink tangle – digitális fotó, 2014